

Το θρησκευτικό πρόβλημα της Ελλάδας

Η παράπλευρη φωτογραφία, δείχνει ένα παιδάκι να μπουσουλάει σ' αυτόν τον διάδρομο που εκτείνεται από το λιμάνι της Τήνου μέχρι την είσοδο της εκκλησίας της Παναγίας. Δεν ξέρω τις συνθήκες στις οποίες τραβήχτηκε η φωτογραφία και τί πραγματικά συνέβηκε, αν δηλαδή το παιδάκι παίζει μιμούμενο τις γριές που κάνουν τη διαδρομή γονατιστές ζητώντας τη μαγική επέμβαση μιας ανώτερης δύναμης για την επίλυση των προβλημάτων τους, ή αν το έχουν αναγκάσει να κάνει κι αυτό το ίδιο, περίπτωση που, αν ισχύει, θα πρέπει ίσως να ευαισθητοποιήσει κάποιον εισαγγελέα κάπου. Δεν ξέρω επίσης αν ο μορφασμός του πιτσιρίκου είναι πράγματι, όπως φαίνεται, πόνου, ή μια τυχαία σύλληψη του φακού, προοίμιο γέλιου ίσως. Αυτό που ξέρω είναι πως δεν θα μπορούσα να βρω καλύτερη αφορμή για να ξανασκεφτώ (ειδικά αυτή τη μέρα που η θεοκρατική μας δημοκρατία γιορτάζει τον θάνατο της μάνας του Μεσσία) το θρησκευτικό πρόβλημα της Ελλάδας.

Το «θρησκευτικό πρόβλημα της Ελλάδας», παρεμπιπτόντως, δεν το ορίζω όπως φαντάζεσαι. Προφανώς απεχθάνομαι την 12ετή υποχρεωτική κατήχηση των παιδιών στο σχολείο, τη μισθοδοσία των παπάδων από τον κρατικό προϋπολογισμό, την ορκωμοσία των βουλευτών στη Βίβλο από αρχιερείς με πετραχήλια και τον επαίσχυντο και κεντρικό ρόλο της Εκκλησίας στο κύκλωμα διαφθοράς που είναι η ελληνική κοινωνικοοικονομική πραγματικότητα, αλλά ταυτόχρονα πιστεύω ότι όλα αυτά δεν είναι η ασθένεια: Είναι τα συμπτώματα .

Το πρόβλημα, όπως το ορίζω εγώ, είναι η ανοχή και η αυτολογοκρισία.

Είμαστε, βλέπεις, και από αυτή την άποψη μια ιδιαίτερη περίπτωση χώρας εμείς. Ως θεοκρατική δημοκρατία διαφέρουμε αρκετά από άλλες θεοκρατικές δημοκρατίες (αν και όχι όσο -και όπως- νομίζουμε) σαν το Ιράν. Πρώτα απ' όλα, υπάρχουν λιγότεροι «Έλληνες χριστιανοί» εκεί έξω από ό,τι θα υπέθεταν πολλοί, αλλά ταυτόχρονα περισσότεροι από όσοι φαντάζεσαι. Οι πιστοί χριστιανοί, αυτοί που πιστεύουν ότι στ' αλήθεια υπήρξε ένας κύριος που τον λέγαν Ιησού και γεννήθηκε στη Ναζαρέτ από μια παρθένα και έκανε θαύματα, και ότι όταν οι ίδιοι

πεθάνουν θα πάνε στον Παράδεισο (και εγώ στην Κόλαση) και ο καλός Θεούλης μας κοιτάει από τον ουρανό και όλα γίνονται επειδή είναι θέλημά του, είναι μεν πολλοί, αλλά είναι μόνο ένα υποσύνολο των Ελλήνων που δηλώνουν «χριστιανοί». Οι υπόλοιποι είναι κυρίως άνθρωποι που ακολουθούν τα έθιμα του Χριστιανισμού (οικειοποιημένα από την Εκκλησία παγανιστικά έθιμα του παρελθόντος, όλα τους), όχι για θρησκευτικούς λόγους αλλά για κοινωνικούς -δεν χρειάζεται να πιστεύεις στην Ανάσταση για να εκτιμάς το κοκορέτσι- ενώ το καθαρά θεολογικό θέμα το αντιμετωπίζουν παραδοσιακά με μια διαλλακτική ασάφεια που μπορεί εν μέρει να υποδηλώνει πνευματική τεμπελιά, αλλά μάλλον περισσότερο παραπέμπει σε κάτι πιο ανθρώπινο: Καταλαβαίνουν ότι το θρησκευτικό δόγμα είναι ένα παραμύθι αλλά, μιας και δεν παίζει και κανέναν ουσιαστικό ρόλο στις πραγματικές, μη-θρησκευτικές ζωές τους, δεν θέλουν και να το πολυσκεφτούν, καθώς ενδόμυχα φοβούνται ότι η ευθεία άρνησή του μπορεί να τους στοιχίσει μέρος της ταυτότητάς τους, με αποτέλεσμα να στερηθούν και το κοκορέτσι.

(Ανάμεσα στις δύο κατηγορίες υπάρχει και μια άλλη, των υποκριτών, που δηλώνουν χριστιανοί και επωφελούνται ενσυνείδητα από αυτή τους την δήλωση, παρ' όλο που η συμπεριφορά τους σε κανένα επίπεδο της προσωπικής τους ζωής δεν μπορεί να χαρακτηριστεί «χριστιανική» -ένα μεγάλο μέρος του «πληρώματος» της διεφθαρμένης Ελληνικής Εκκλησίας ανήκει σ' αυτή την κατηγορία).

Το πρόβλημα, λοιπόν, είναι η ανοχή και η επιείκεια των υπολοίπων «εθιμικά χριστιανών» και των (πολύ λιγότερων) συνειδητά μη-χριστιανών απέναντι στους κανονικούς πιστούς χριστιανούς.

Είναι παγκόσμιο πρόβλημα: Ο σεβασμός της θρησκευτικής ελευθερίας, μια ιδεολογική κατάκτηση αναμφισβήτητης αξίας, έχει καταντήσει (διαστρεβλωμένος) να χρησιμεύει ως προστατευτικός μηχανισμός οποιασδήποτε σκοταδιστικής και μισαλλόδοξης ιδεολογίας (κι εδώ, για να μην υπάρχουν παρανοήσεις, εννοώ προστασία από την κριτική και το σχολιασμό, όχι από πολιτικές ή άλλες διώξεις). Πρόκειται στην πράξη για μια μορφή λογοκρισίας -και σε ένα επίπεδο, μάλιστα, αυτολογοκρισίας. Γιατί ενώ ένας ώριμος και πνευματικός άνθρωπος δεν μπορεί να αντιμετωπίζει τη γριά που ανεβαίνει την ανηφόρα της Τήνου με τα γόνατα για να τη δει ο ενάρετος Γκάνταλφ στον ουρανό με οτιδήποτε άλλο παρά οίκτο και (πολιτισμένη) απέχθεια, κανένας δεν το λέει ανοιχτά. Αυτή η γριά, και όλοι οι άλλοι (συνήθως πολύ μεγάλης ηλικίας) «πολύ» πιστοί χριστιανοί μπορεί να μην ζώνονται με εκρηκτικά και να αυτοκτονούν στο όνομα της πίστης τους όπως οι φονταμενταλιστές της Ανατολής, αλλά υπηρετούν με τη στάση ζωής

του έναν σκοταδισμό συγγενή, και η πίστη τους μπορεί να μην είναι θανατηφόρα, αλλά είναι τρομακτικά επιζήμια για την κοινωνία και -για να το διογκώσουμε λίγο το θέμα- την ανθρωπότητα. Αν και πολλοί άνθρωποι αυτό το βλέπουν και το αναγνωρίζουν, ελάχιστοι το εκφράζουν με οποιοδήποτε τρόπο. Αυτή η άποψη δεν κυκλοφορεί. Δεν διαδίδεται. Είναι ταμπού.

Εδώ θα μπορούσα να αναλύσω περισσότερο γιατί η θρησκεία είναι μια δύναμη που εχθρεύεται ανοιχτά τον άνθρωπο (τη γυναίκα, το παιδί, την επιστήμη, τη διαφορετικότητα, την ελευθερία, όλα αυτά) και αποτελεί εμπόδιο για την εξέλιξή μας ως είδος, αλλά ευτυχώς το έχουν κάνει πολύ καλύτερα από ό,τι θα μπορούσα εγώ άνθρωποι πολύ σημαντικοί και σπουδαίοι. Σε καλώ να διαβάσεις τα εξής έργα: «The God Delusion», του Ρίτσαρντ Ντόκινς, «God is Not Great», του Κρίστοφερ Χίτσενς.

Αυτά αρκούν, δε χρειάζεται να πάμε πιο πίσω στο Μπέρτραντ Ράσελ και το μπλέξουμε το θέμα. Αυτά τα βιβλία και αυτή η σχολή σκέψης υποστηρίζει πως η αφασική ενοχή προς τον σκοταδισμό πρέπει να τελειώσει, και πρέπει να παραδεχτούμε κάποια στιγμή (στους εαυτούς μας πρώτα) ότι οι φονταμενταλιστές ισλαμιστές, οι «ξαναγεννημένοι» Αμερικάνοι και οι Ελληνίδες γριές που μπουσουλάν στον λόφο αντιπροσωπεύουν κάτι σκοτεινό και αρνητικό, κάτι βάνουσο.

Το πρόβλημα είναι πως οι ειδήσεις θα δείξουν πάλι τις εικόνες με τις γριές να μπουσουλάν, και το «voice over» θα είναι γλυκανάλατο και ανώδυνο, σαν να περιγράφει κάτι όμορφο και σπάνιο και αξιοθαύμαστο. Το πρόβλημα είναι ότι η πλειοψηφία των ανθρώπων που θα φτιάξουν το ρεπορτάζ θα ανήκει στην κατηγορία των «εθιμικών» χριστιανών, και παρ' όλα αυτά θα δείξουν μια ανοχή και μια επιείκεια και μια αγάπη στο θέαμα αυτής της, όπως και να το κάνουμε, βίαιης προσβολής της ανθρωπίνης υπόστασης. Το πρόβλημα είναι η αυτολογοκρισία της ελληνικής κοινωνίας (και) στα θέματα τα θρησκευτικά, για λόγους καθόλου θρησκευτικούς.

Το θρησκευτικό πρόβλημα της Ελλάδας δεν είναι το σημαντικότερο που αντιμετωπίζουμε ως χώρα. Όχι σήμερα. Αλλά είναι σοβαρό, και κάποια στιγμή (και εδώ δεν θα υπάρχουν τρόικες και εξωτερικοί παράγοντες), πρέπει να το λύσουμε. Και αυτό δεν πρόκειται να γίνει αν δεν ξυπνήσουν λίγο οι μη-φανατικοί, οι άθεοι, οι εθιμικοί, οι Έλληνες που δεν είναι γριές που σκαρφαλώνουν λόφους. Αυτοί πρέπει σιγά σιγά να αρχίσουν να βλέπουν τις εικόνες στις ειδήσεις και να

συνειδητοποιήσουν ότι αυτό που βλέπουν είναι λάθος. Να αναγνωρίσουν ότι κάτι δεν πάει καθόλου καλά μ' αυτούς τους ανθρώπους. Είναι λάθος. Έχουμε το δικαίωμα να το πούμε. Και πρέπει να το κάνουμε συχνότερα.

Θοδωρής Γεωργακόπουλος